

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Demian Tudor

ABONAMENTUL:
Pentru particulari pe an 6000 lei.

NECESITATEA ȘI SUBLIMITATEA PREOȚIEI

În frământarea vremii de azi, de a se da o nouă și fericită redresare societății omenești, în spiritul democratic, în care s'a plămădit și dezvoltat Biserica creștină, nouă preoților ni se impun anumite comandamente de îndeplinit. Sau cum spune atât de categoric d-l prof. univ. Dr. V. G. Ispir: „În fața nevoilor de tot felul ale lumii contemporane, Biserica creștină este chemată să se facă față și să-și afirme cu tărie credința revelatoare, care consistă în necesitatea spiritualizării vieții și în mântuirea lumii” (Bis. Ort. Rom. Ian.-Febr. 1946, pag. 110).

Lumea întreagă și deci și poporul nostru a trăit intens și profund realități grave și decisive. Întreg resortul vieții noastre naționale a fost adânc sdruncinat. Poporul nostru deși a trecut prin atâtea curente potrivnice spiritului său democratic, cu toate acestea a știut să le înfrunte și să le pună capăt.

Furtuna a trecut și omenirea s'a pus pe lucru pentru vindecarea rănilor și ridicarea societății adânc zguduită de ultimul cataclism mondial. Din toate părțile lumii se aud voci pentru o redresare a societății omenești în toate compartimentele vieții, nu numai pe plan material și economic, ci și pe plan spiritual și moral.

Epoca noastră începe să înțeleagă că o adevărată și deplină redresare socială, nu se poate face decât începând cu cea morală a omului.

„Orice reformă socială — spune d-l prof. univ. Șerban Ionescu — pentru a fi valabilă și durabilă trebuie să se bazeze în primul rând pe o reformă morală atât a individului cât și a societății. Problema socială în esența ei este și rămâne o problemă morală. Fără acest element moral nu există reformă a vieții sociale în orice domeniu am căuta s'o realizăm (Studii Teologice vol. I, 1937, pag. 66).

„Substanța vieții nu poate fi decât o substanță religioasă, cum afirmă N. Berdiaeff.

E pădrunderea în viața lui Dumnezeu, adică în Ființa adevărată”. Și în adevăr, nu se poate căuta substanța și scopul vieții decât în realitatea spirituală, în cultura spirituală. Iar tot ceea ce se petrece în domeniul spiritului se refrânge și în domeniul materiei. Spiritul este cel ce conduce și creiază, iar nu materia inertă.

„Viața omului, viața popoarelor este un organism întreg ierarhic, în care sunt legate inseparabil funcțiile superioare și inferioare. E o legătură între ceea ce se petrece pe înălțimile vieții” (N. Berdiaeff: Un nou ev mediu, p. 3)

Omul nu este numai o masă de carne, numai cu dorinți trupești, ci și purtătorul unui suflet, cu năzuinți sufletești și cerești. El a fost creat cu un anumit destin. Tendința spre cer și viața eternă naște frumusețea și produce puterea în viața pământească temporară.

Iată pentru ce putem spune că problema religioasă a zilelor noastre este o problemă de viață, de care omenirea nu se poate dispensa.

Credința religioasă formează și azi ca și totdeauna o valoare de cea mai mare importanță, căci face din funcțiunile vieții omenești svăcniri de frumuseți creatoare și izvor nesecat de vrednicii sociale.

Acum trebuie să se resimtă mai mult ca oricând influența binefecătoare a Bisericii lui Hristos, care prin învățătura sa divină, prin sfaturile și poruncile ei, deschide omenirii sdruncinată de războiu, o perspectivă minunată pentru o muncă creatoare și constructivă.

Principiile ei sunt ca o sevă care se ridică din adâncimi și cari pătrund, hrănesc și vivifică toate fibrele vieții omenești. Ele sunt ca sângele care se mișcă în trupul nostru și ca aerul care întreține mișcarea în vinele noastre. Lumea de azi are nevoie mai mult ca oricând de aceste principii.

Idealul creștin e și idealul social, adică dorul de mai bine, dorul de fericire, dorul de

perfecțiune. A crede însă într'un ideal, este a stăpâni o forță supremă, care te ridică și te înalță. De aceea societatea omenească în avântul său spiritual și social, este datoră să țină seamă și de principiile Evangheliei lui Hristos, căci reprezintă o forță uriașă în ascensiunea omului și a societății spre perfecțiune. Ele cuprind în sine un adevăr experimentat timp de douăzeci de veacuri și cari s'au arătat nedesmințite în realizarea unei vieți pașnice și ideale, după care însetează omenirea de azi.

Creștinismul este o religie, dar cu un caracter profund social. Deși de origine divină, ea este totuși un factor social de primul ordin pentru promovarea binelui și tregii societății.

Este cea mai frumoasă viață în Hristos și pentru Hristos. Este cel mai sublim ideal, idealul adus de Hristos în lume: „Fiți desăvârșiți, precum și Tatăl vostru cel din ceruri, desăvârșit este” (Mat. 5, 48) Societatea omenească se înalță prin credința în Dumnezeu și prin ea se ridică tot mai sus pe scara progresului. Acest ideal caută Biserica ortodoxă să-l realizeze în lume.

„Esența Bisericii este viața divină descoperindu-se în viața fapturilor; este îndumnezeirea fapturilor prin puterea Intrupării și a Cincizecimii. Această viață este o realitate supremă, ea este evidentă și sigură pentru toți cei cari participă la ea. Biserica există și durează fiindcă există despre ea un plan divin, supraomnesc. Ea este în noi, nu atât ca instituție sau societate, ci mai ales ca o anumită evidență spirituală, o experiență specială, o viață” (S. Bulgakoff: Ortodoxia, p. 4). Ea ne ridică pe aripile ei în lumea spirituală și ne face cetățeni ai împărăției cerești.

Biserica creștină, prin activitatea ei neîntreruptă, prin binecuvântările ei revărsate asupra societății, prin mărturisirea adevărului pur, a devenit un factor de o covârșitoare importanță de care trebuie să se țină seama în toate împrejurările și mai ales în cele actuale.

Biserica prin slujitorii ei, are menirea de a realiza pe pământ împărăția lui Dumnezeu, care e împărăția păcii, a dreptății a sfințeniei și a bucuriei în Duhul Sfânt (Rom. 14, 17). Strădania ei neîncetată este să îndrepte voia omenească după voia lui Dumnezeu. Ea înfrățește pe toți oamenii ca fiind fii ai aceluiaș Părinte ceresc, punând la baza acestei înfrățiri, iubirea creștină.

Dar, să ajungem ca omenirea să implinăască voia lui Dumnezeu și să apuce pe drumul mântuirii trasat de Hristos Domnul, se cere crearea unui vișuros mediu religios în-

lăuntrul societății, lucru ce-i revine în primul rând preoțimii, care este organul divinității pe pământ. „Preotul este ambasadorul hotăririlor divine și realizatorul parțial al operei supranaturalului în lume. El menține legătura strânsă între pământ și cer. Preotul este acela care dă oamenilor convingerea prezenței și acțiunii divine în lume. El formează întruparea văzută a aspirațiilor într'o lume mai bună și mai fericită” (Pr. I. Coman în Studii Teologice vol. I 1940, p. 148).

„Preoția creștină — zice sf. Ioan Gură de Aur — este semnul iubirii lui Hristos”. Preoția însemnează o totală dăruire pentru Hristos și pentru îndeplinirea operii Lui. Dacă preoția e divină prin origine, ea nu e mai puțin divină prin scop, care e desăvârșirea sufletelor și îndumnezeirea lumii.

Care este însă tactica ce o are de întreprins preotul în lupta lui pentru cucerirea sufletelor omenești? Sf. Ioan Gură de Aur, în tratatul său Despre Preoție, ne vorbește lămurit, că preotul trebuie să fie înzestrat înainte de toate cu cele mai frumoase și înalte virtuți morale. Înainte de orice, preotul trebuie să fie vasul celor mai alese însușiri morale în fruntea cărora trebuie să stea, ca regină, dragostea fierbinte de Hristos și de Biserica Lui.

„Preotul trebuie să fie sobru, cu multă băgare de seamă și înzestrat cu nenumărați ochi, pentru a trăi nu numai pentru el însuși, ci și pentru marea mulțime a oamenilor” (Idem). Așa de mare este răspunderea preotului pentru sufletele incredințate lui spre păstorie, încât Sf. Ioan spune, că el va răspunde în fața lui Dumnezeu cu sufletul său.

Unul din marile secrete ale pastorației ideale este armonizarea pregătirii intelectuale cu curățenia vieții sale personale și familiare. Nu este mai respingător pentru un preot decât să predice una și să facă alta. Întru aceasta stă frumusețea și divinitatea vieții Mântuitorului, în perfecta armonie dint e cuvânt și faptă. Este cel mai înalțător exemplu pe care preoții trebuie să-l aibe pururea în vedere.

Preotul pe lângă o viață virtuoasă, trebuie să fie și o comoară de filosofie și știință. Poate nimeni în lume, n'are nevoie de o mai profundă și multilaterală cultură ca preotul, fiindcă el se află necontenit în fața a numeroase și variate probleme de gândire, de simțire și de atitudine ale credincioșilor săi.

Goana după avere și după plăcerile lumesti, formează o mare piedecă în succesul pastoral. „Se cuvine, după cuvântul aceluiaș Sf. Părinte, ca preotul să fie nu numai curat, așa cum se impune într'o asemenea servire, dar și foarte priceput și în-

cercat în multe lucruri, cunoscând cele ale vieții la fel cu cei ce-s prinși în valurile ei și totuși desbrăcat de ele mai mult ca monahii cari locuiesc în munți”.

Preotul trebuie să fie el însuși un model de viață virtuoasă demnă de urmat. Preotul trebuie să devie un supra om. Nimeni să nu se poată ridica până la înălțimea minții și inimii preotului. „Diferența între un răstorn și păstorii trebuie să fie — zice Sf. Ioan Gură de aur, — tot atât de mare pe cât este diferența între oameni raționali și animalele necuvântătoare și poate și mai mare”. Sufletul preotului trebuie să fie ca o lumină care să strălucească peste tot pământul.

Preoția este necesară fiindcă ea este organul prin care lucrează Dumnezeu pentru ridicarea lumii la El. Deși preoții sunt din lume, totuși ei sunt mai presus de lume prin oficiul lor și puși în lume pentru mântuirea ei. „Infricoșetor de frumoasă și covârșitoare este preoția! Deși locuitori ai pământului și ducându-și viața pe el, preoții au fost cinstiți cu încrederea de a administra cele cerești; ei au primit puterea pe care Dumnezeu nici îngerilor și nici arhanghelilor n'a dat-o. Preoția se săvârșește aici pe pământ dar ea are rang între dragătorii cerești” (Idem).

Iată pentru ce Sf. Vasile cel Mare, văzând sublimul preoției creștine, precum și rolul covârșitor ce-l au preoții în lume, li-se adresează sfătuindu-i: „Fii atent preote și bagă de seamă ca servirea pe care ai primit-o s'o implinești cu frica de Dumnezeu. Vezi, apoi, că servirea care ți-a încredințat o nu este pământească ci îngerească”.

Locul preotului este prin urmare bine precizat în lume. El este omul lui Dumnezeu, pus în slujba mântuirii omenești. El este omul păcii, al credinței, al iubirii, al cumpătării, al înțelepciunii, al dreptății și al bărbăției. El este singurul prieten sincer și devotat al tuturor pe calea binelui.

Preotul este cel dintâi chemat să descifreze chemarea vremii. Lumea întreagă și îndosebi poporul nostru își are ațintite privirile, asupra preoțimii. De felul cum va ști preoțimea să potolească această sete de credință a poporului, atârnă dobândirea mântuirii pentru sufletul lui.

Vremea imediat următoare războaielor, cere întotdeauna o mai mare încordare în muncă, fie manuală, fie spirituală. Pentru aceasta se cere și din partea preoțimii o mai vie activitate pastorală, împreună cu un tact pastoral și un mai inflăcărat entuziasm apostolic.

Preoțimea să nu uite niciodată, că numai cu un bogat fond de pilduire evanghelică și cu o pornire aprinsă, intensificând la maximum zelul apostolic, este în stare să trezească hotărâri mari în domeniul vieții morale și să determine curente vii și creatoare pe tărâmul vieții sociale.

Căștigarea lumii depinde întâi de căștigarea conștiinței sale, de desrobirea ei de tot ce e lămesc și pătimăș și punerea ei în slujba sfântă a iubirii omenești.

Iubire nesfârșită față de Dumnezeu și față de oameni, iată soluția dealgării fericite a problemei, pe care spiritul vremii o cere.

„Pildă am dat vouă, precum am făcut Eu, așa să faceți și voi”, este porunca Mântuitorului.

Să căutăm să fim la înălțimea acestei porunci!

Pr. Marin Sfetcu

Care, ce-ați făcut?

Pe vremea când nu se putea circula pe ușile caselor în care predica Domnul Iisus Hristos, pe vremea când ușile erau ticsite de oameni și nu ca azi, când, mai ales imediat înainte de-a începe predica, sunt foarte umblătoare și tot des deschise înafară, pe vremea urechilor de aur, niște iubitori de-apropoapele lor, patru înși cinstiți și înduioșați de soarta unui bolnav, au desfăcut acoperișul unei astfel de case frecventate, și au lăsat bolnavul în mijlocul mulțimii și înaintea aceluia care putea tămădui.

Ce îndrăzneală! Până acolo, toată lumea umbla pe ușă, poate în cazuri rari și de mare grabă pe ferestre, dar nici cum nu prin acoperiș. La câte nu se expuneau unii ca aceștia, cărora nu le trebuia ușă. Puteau să-l scape pe cel bolnav și să-l ologească și mai tare; puteau să cadă chiar el; puteau să se expună râsul, apostrofes și amenzi proprietarului de casă, căruia îi distrugeau avutul; se expuneau înfruntării conturbațiilor din casă cari se instrulau și pe cari puteau să-l imprăștiie cu moloz și praf, sau să le scape în cap vreo bârnă. La ce nu se expuneau prin fapta lor și totuși, nici că le păsa; toate acestea nu contară nimic pentru unii cari într'adevăr volau ceva. Sloboziră patul de sus, ca din cer. Iisus fu surprins de atâta credință, de așa căutare, de așa bătere la ușă.

Teologul Zündel numește acest act: „une audace dont l'originalité surpassa tout ce qu'on peut imaginer”.

Oricum s'ar huli îndrăzneala și originalitatea, în unele cazuri, în împrejurări ca aceea din Capernaum, față de Dumnezeu și pentru motive de mântuire, e luată în seamă și binecuvântată.

Spre deosebire de alte cazuri de vindecări, unde Mântuitorul dădea numai ușurare fizică, aci dă și iertare de păcate. Dă îndoite, fiindcă și cei cari cereau ieșeau din comun, ieșeau din rândul celorlalți oameni.

Dar o nouă lecție. Iisus ajută, ușurează, implinește, ascultă, deschide, mai ales când întreci pe celălaltă sement al tăl prin atitudine creștinească.

Vezi pe câte unul că-ți vine cu osârde mare la biserică, două trei luni în șir, un an chiar. Și-apoi deodată, nu-l mai vezi numai din Paști în Crăciun.

I s'o fi năzărit ceva omului, o fi pățit ceva, o fi cîștit, o fi promis, de aceea a împlinit, a făcut; și lată, că deodată i s'a urât cu omenia. Nu aceștia își vor lua patul și vor umbla. Vor umbla bine, sdravăn, aceia cari aci încep, aci trăiesc și aci mor: în biserică, în omenie, în sfințenie, în primire de talne. Aceștia cari rup la încălțăminte și tocesc la trepte de biserică; aceștia cari de teamă să nu-l rămână aproapele prea puțin, evită totdeauna a lua și a pretinde și ceea ce li se cuvine; aceștia cari calcă pe înălțimi, pe acoperișuri, pe frînghii duhovnicești, cari acrobează de ușori și îndemănateci ce sunt întru împlinirea celor sfinte; acei cari sparg, distrug orice obstacol material ce pune piedecă între ei și Iisus.

Nici vorbă că oamenii și Dumnezeu înscriu și lau în seamă și dacă numai odată ai fi fost în viața ta la biserică, și dacă numai un pahar de apă ți-a dat de suflet; cine-ar putea însă spune câtă răsplată e pusă deoparte, pentru cel extraordinar de stăruiitor în cele sfinte, în iubire, în credință, pentru cel ce ulmește cerul cu puterea sa înțeleaptă?! Cum să nu merite îndoit cel ce se urcă sus, cel ce nu intră pe ușile pe care intră comunii, răii, fiecintii, ci-și face singur ușă, ușă cu ieșire și intrare la cer, da, ușă cu fața către cer, ușă pe care s'o vadă cerul cum se deschide.

Se spune adesea că tot ce-i mult nu-i sănătos. Intr'adevăr, să mănânci, să bei, să-ți petreci, să lăcomești, să aduni prea mult, strică. Numai una nu-i prea mult, prea exagerat niciodată: a face binele, a practica omenia, a lucra evlavla și sfințenia, a-i întrece pe câți mai mulți în alergarea către Hristos.

Care ce-am făcut de când suntem creștini? Numai ne-am botezat? Întâmplare despre care nimic nu știm spune. Ce-am mai făcut altceva, așa extraordinar, pentru Iisus, pentru propășirea omeniei, a societății, a satului, pentru mântuirea noastră?

Nu se mântuiește orișicine. Nu se clasează orișicine pentru lăuntru cerului. Trebuie fapte mari și multe, de să ni se pară totdeauna că nu-s destule.

Pr. Gh. Perva

Creștinismul și budhismul

II.

Morala budhistă propagă egalitatea oamenilor, frăția, asceza, blândețea, toleranța, dreptatea, binefacerea, pocăința, castitatea, bunătatea, umilința, sfințenia și iubirea de oameni, de animale și de toate ființele. Spitale pentru animale se întâlnesc numai în budhism, atât de departe a ajuns budhismul cu mila față de viețuitoare. Din pricina acestor virtuți morale, mulți au găsit o seamă de asemănări între budhism și creștinism, ca și între Budha și Iisus, încât la un moment dat se afirma că budhismul este nu numai egal, ci chiar superior creștinismului. Noi vom

înșira câteva dintre aceste asemănări, întregindu-le cu marile deosebiri care fac iluzorii nu numai asemănările, dar mai ales pretențiile de superioritate ale budhismului față de creștinism.

Pornim dela ideia centrală, comună budhismului și creștinismului: mântuirea. Amândouă religiile întind omului o mână de ajutor, ca să se mântuiască de sub stăpânirea întunecului și a răului. În scopul acesta creștinismul oferă omului luminile revelației divine, comunicările pe care Spiritul suveran le-a făcut spiritului uman, în curs de mai multe veacuri, prin oameni aleși, al căror serie s'a încheiat cu Iisus Hristos. Budhismul nu poate oferi neamului omenesc o revelație, o Biblie în felul celei creștine. Învățătura lui Budha și a ucenicilor săi, cuprinsă în Tripitaca, este plină de elemente fantastice, de povestiri mitologice, cu neputință de a satisface exigențele unei critici istorice și criteriile unei revelații adevărate.

Creștinismul e religia descoperită de Dumnezeu; budhismul e opera unui înțelept. Creștinul crede într'un Dumnezeu personal. Budhismul nu are în crezul său pe Dumnezeu; nu-l neagă și nu-l afirmă. În locul hasardului orb, creștinismul admite providența divină, budhismul cauzalitatea oarbă. Creștinismul are un cer și un cult religios, prin care sufletele se purifică și se înalță spre Dumnezeu; budhismul a înlocuit rugăciunea cu meditația și cerul cu nirvana. Creștinismul e teocentric; budhismul e antropocentric. După creștinism, lumea e creată cu scopul de a ne pregăti pentru viața și fericirea veșnică; pentru budhism lumea e veșnică, un lanț nesfârșit de mizerii și dureri de care trebuie să ne scăpăm cât mai în grabă. După creștinism lumea e bună (Fac. 1, 31; Ps. 103, 25; I. Tim. 4, 4), pentru că e opera lui Dumnezeu, în care se oglindește iubirea și puterea Creatorului; iar răul din lume e izvorât din voința liberă a creaturilor raționale. De așa ceva budhismul nu are cunoștință.

Creștinismul are o antropologie, o învățătură despre facerea omului din trup muritor și suflet nemuritor. Budhismul nu știe nimic nici despre creația omului, nici despre nemurirea sufletului. Creștinismul are o învățătură despre libertatea și căderea omului, despre originea și transmiterea păcatului, a răului metafizic, moral și fizic. În budhism lipsește ideia de libertate, cădere și păcat. Budha vrea să mântuiască lumea de boală, suferință, bătrânețe și moarte, adică de răul fizic, nu de răul etic, din care se naște cel fizic; el vrea să scape lumea de existență, nu de impuritatea păcatului. El urmărește nimicirea existenței, nu vindecarea naturii căzute, pe când „Fiul Omului a venit să caute și se mântuiască pe cel pierdut” (Lc. 19, 10), să-și dea sufletul său răscumpărare pentru păcătoși (Mt. 20, 28), să mântuiască poporul de păcate (Mt. 1, 21).

În creștinism mântuirea e realizată prin Iisus Hristos și se înfăptuește prin harul Sfântului Duh, prin rugăciune, credință dreaptă și fapte bune. În budhism omul e cu totul singur în lume și singur în mântuire. În creștinism omul e cu Dumnezeu oricând și oriunde ar fi. În budhism ținta vieții e nimicirea existenței; în creștinism tocmai invers: mântuirea sufletului și asigurarea vieții veșnice.

Creștinismul are un așezământ al mântuirii, o organizație socială-comunitară: Biserica. Pentru budhism viața ideală este viața celibatară, trăită în singurătate, în liniștea pădurilor, ca ascet și cerșetor. Monahismul creștin e o excepție care întărește regula. Cel budhist e o regulă care vrea să generalizeze excepția. Monahismul creștin aduce folos culturii morale și vieții de obște; cel budhist e steril și constituie o povară pe umerii vieții sociale.

Creștinismul are o eshatologie, o învățătură despre nemurirea sufletului și despre viața veșnică; budhismul nu are. Admite și budhismul lumi și vieți viitoare, dar toate pline de suferințe. Creștinismul e optimist; budhismul e pesimist, subiectiv, arbitrar; vede viața numai prin ochelari negri, ca și când nașterea, copilăria, tinerețea, bărbăția și chiar bătrânețea n'ar avea parte de nicio lumină și nicio bucurie ci numai de întunec, durere și întristare. Creștinismul ne îndreaptă privirile și acțiunile spre viața eternă, spre un cer nou și pământ nou (II Pt. 3, 13). Budhismul ne îndreaptă spre nirvana, spre repaus absolut, spre liniștea eternă a nopții nesfârșite. Pentru creștini răul e trecător; pentru budhism, răul e suveran. În creștinism binele e triumfător; în budhism răul nu se stinge decât prin stingerea existenței în odihna eternă din noaptea nirvanei. În creștinism, suferința are un rol educativ și mântuitor, pentru că aurul în foc se purifică și omul în suferință se nobilează. În budhism crucea nu are niciun sens, viața e răstignire și răstignirea lipsită de bucuria învierii și de fericierea nemuririi. Budhismul e iremediabil pesimist pentru că nu știe nimic nici despre cauza primară, nici despre rolul lumii și vieții, nici despre ținta lor finală. Creștinismul ne învață să iubim „viața”, budhismul s'o urm. Idealul creștinului este desăvârșirea vieții; al budhistului mortificarea, înfrânarea și suprimarea ei.

Are budhismul o morală demnă de urmat: oprește furtul, omorul, desfrâul... și propagă iubirea nu numai între oameni dar și față de animale?... Biblia le are mai de mult, în decalog, și mai complete. Morala evanghelică, deși nu cuprinde norme pentru iubirea animalelor, e neasemănat mai umană, mai rațională și mai superioară față de cea budhistă. Morala budhistă, deși se referă și la animale, e o morală naturală, rămasă mult în urma moralei creștine. Morala creștină e o morală pozitivă, te obligă să faci binele, nu numai să nu faci răul: *Să iubești desinteresat pe Dumnezeu și pe aproapele; cea*

budhistă e negativă, interesată, văgă, poate ch'ia egoistă, după axioma: „Trebuie iubite toate ființele, cum o mamă își iubește copiii”. Budhismul nu urește; creștinul iubește. În budhism iubirea e simpatie și compătimire; în creștinism e virtute activă și lucrare caritativă. Budhismul e cvietist și static; * creștinismul e factor dinamic, etic, progresist, cultural. Budhismul e steril pentru viața practică, talant îngropat în pământ; creștinismul e activ: încurajează, mângăie, zidește, înmulțește talanții darurilor naturale. Creștinismul nu are spitale pentru animale, dar are în schimb spitale și azile pentru oameni (și pentru animale veterinari). După etica și filosofia budhistă munca e o povară nedemnă de un ascet, pentru care se recomandă cerșetoria. În creștinism munca e o virtute morală și o datorie profesională, sfântă și obligatorie pentru toți oamenii: Cine nu lucrează, nici să nu mănânce (II Tes. 3, 10).

Budhismul nu are nicio înțelegere pentru viața familiară. Concepția budhistă despre familie e nenaturală, iar despre femeie este mai aproape de concepția primitivilor, decât de cea a civilizațiilor. Budha a tolerat poligamia și în același timp a recomandat ferirea de femeie, „ca de un șarpe veninos”. Textele budiste spun că femeile sunt „crude și rele”, „nesățioase ca ciorile” și „nestratornice ca nisipul”. „Desfrânarea se ține de femeie ca murdăria”... ** Dacă budhismul propagă o astfel de concepție despre muncă și femeie, nu e mirare că a fost definit „religia leinei” (Hellwald), „religia cimitirelor” (St. Diamandi), asemenea unui sistem planetar din care lipsește soarele Dumnezeirii, o „sinucidere vie”. Creștinismul și în privința aceasta e antipodul budhismului. Munca și familia creștină sunt de model în omenirea întreagă.

Mai izbitoare sunt deosebirile dintre Iisus și Budha, deși mai ales în privința aceasta s'au căutat asemănări și concluzii în favorul budhismului. Iisus e unul: întruparea Fiului; Budha e reincarnarea unui alt Budha, al 24-lea, după alte 550 renașteri (spunea el). În unele temple budhiste se adoră și Budha cel viitor. Budha are antecesorii și succesori; Iisus nu are. Iisus s'a născut dintr'o fecioară modestă și curată, în sărăcia unui staul de vite. Budha s'a născut dintr'o familie regală, în luxul unui palat împărătesc. În copilărie și tinerețe, Iisus muncește și vizitează templul; Budha, se distrează și petrece. Iisus e întru toate desăvârșit; Budha numai după satu-

* Iată în privința aceasta un curios text budhist: „Daă un pios e batjocorit de oameni, apoi își cugetă: aceștia sunt oameni buni, căci nu mă bat. Dacă îl bat cu pumnul, apoi își cugetă: ei sunt buni și blânzi, căci nu mă bat cu băta. Dacă-l bat cu băta, apoi vorbește: ei sunt blânzi, căci nu mă omoară. Dacă îl omoară, apoi își cugetă: ei sunt buni, pentru că mă eliberează cu atât de puțină durere de acest corp murdar”.

** Creștinismul nu admite divorțul când unul dintre soți dorește să îmbrățișeze viața monahală. Budha a lăudat pe ascetul Sangamaji când n'a voit să stea de vorbă cu soția sa și nici nu s'a uitat la copil când mama sa — ca să-l pună în vedere obligațiile de tată și soț — i l-a lăsat lângă picioare.

rație și după desgustul de plăceri cugetă la suferințe și la remediile de mântuire. Iisus știe ce vrea dela Inceputul activității publice; Budha numai după câțiva ani de ucenicie și de alergări pe la asceți. Iisus lucrează la mântuirea omenirii din cea mai curată milă și din cea mai desinteresată iubire de oameni; Budha din cel mai mare desgust de plăceri și din pur egoism. Iisus e demofil; Budha a aristocrat. Iisus luptă cu păcatul; Budha nu-l cunoaște. Iisus părăsește cerul, mama și toate rudeniile ca să propage Evanghelia și să întemeieze Biserica. Budha părăsește, după cum însuși declară, „domeniul cel larg al plăcerilor și miile de femei frumoase, ca să aflu cunoașterea cea mai înaltă, cea mai perfectă”, — și ca să întemeieze o comunitate de călugări. Evanghelia lui Iisus e istorisire naturală, simplă, cuceritoare. Scrierile budhiste sunt fantastice, extraordinare, de necrezut. Iisus anunță că religia lui va dura până la sfârșitul veacurilor; Budha pune religiei sale un termen de 500 ani. Iisus a murit răstignit la 33 ani; Budha moare intoxicat, pentru că la 80 ani a mâncat lacom o farfurie de carne de porc afumată și cu orez.* Iisus învie și triumfă; Budha moare înfrânt de dorința lăcomiei, ironie a sorții față de un înțelept care a predicat mântuirea numai prin sine însuși!... Toate aceste premise ne duc logic la concluzia că *Iisus e Dumnezeu*, iar *Budha* întru toate e numai om. Creștinismul e divin; budhismul e uman. Aderenții și ucenicii lui Iisus muncesc, se roagă și trăesc în comunime de iubire și viață cu Dumnezeu; aderenții și ucenicii lui Budha meditează și n'au niciun simț nici pentru muncă, nici pentru rugăciune.** Din astfel de pricini, aderenții și urmașii lui Iisus se înmulțesc fără încetare (au ajuns la 800 mil.), iar ai lui Budha de aproape douăsprezece veacuri se împușinează mereu (unii vorbesc astăzi de abia 120 milioane).

Față de aceste contraste și deosebiri fundamentale dintre creștinism și budism, dintre Iisus și Budha, ce rost mai au presupusele asemănări dintre creștinism și budhism, și mai ales păreriile unor învățați (ca Notovici, Seydel, Schopenhauer, și ai celorlalți budhomi), că religia creștină s'a născut sub influența și prin imitația budhismului. Adversarii creștinismului din primele veacuri, oameni cu destulă

carte, cum ar fi denunțat cu glas mare atârănarea de budhism, dacă ea ar fi existat... Nu avem în primele veacuri creștine nicio urmă de budhism în Siria și Egipt; nici temple, nici misiuni, nici scrieri. Prima oară numele lui Budha e amintit de Clement Alexandrinul, se pare numai din auzite. Așa că nu poate să fie vorba nici de o influență, nici de o superioritate a budhismului față de creștinism. Noțiuni asemănătoare și chiar întâmplări asemănătoare se pot afla între budhism și creștinism, între viața lui Budha și a lui Iisus, dar ele se referă numai la cuvinte. Văzurăm câtă deosebire este între creștinism și budhism numai în privința „mântuirii”. Totuși sunt deosebiri esențiale între nașterea supranaturală a lui Iisus din fecioara Maria și povestirile fantastice despre antecedentele zămislirii și nașterii lui Budha; între copilăria și nașterea lui Iisus, și a lui Budha; între ispitirea lui Iisus, prin pâine, prin slava lumii și prealcrederea în Dumnezeu, și cea a lui Budha, prin aur și cohorte de femei; între ucenicii lui Iisus și a lui Budha; între învățăturile, minunile și profesiile lui Iisus, și învățăturile, minunile și prezicerile lui Budha; între transfigurarea lui Iisus și iluminarea lui Budha; între moartea lui Iisus și a lui Budha... Sunt ici-colo nume comune, dar cu obiecte diferite, ireductibile.

Dacă la toate aceste deosebiri fundamentale, adăugăm schimbările și adausurile care s'au făcut budhismului originar: cultul unei mari mulțimi de zei, îngeri și demoni, idolatria și hagiolatria, tolerarea haremurilor, a poligamiei și poliandriei, credințele politeiste și superstițiile populare, ne încredințăm că religia budhistă față de cea creștină nu poate avea trecere decât într'o lume primitivă sau decadentă, care se complăce în scepticism, indiferentism și pesimism; nicidecum în lumea optimismului creștin: robust, luptător și progresist.

Budhismul are o latură filosofică, serioasă și sinceră, care se rezumă la: ateism, metempsihoză, pesimism, celibat, sărăcie și renunțare (la poftă, plăceri, căsătorie și avere); cu alte cuvinte, la moartea civilizației și a progresului. Există și al doilea budhism, popular; politeist, superstițios și idolatru. Sub ambele forme, budhismul „e un spiritualism fără suflet, o virtute fără datorie, o morală fără Dumnezeu” (Barthélemy Saint Hilaire).

Tot ce e bun în budhism avem multiplicat în creștinism; tot ce lipsește în budhism avem din belșug în creștinism; toate contradicțiile budhismului: pretențiile de-a propaga o religie fără Dumnezeu, o morală fără libertate, o evoluție fără creație, o transmigrare fără nemurirea sufletului, o liniște și fericire absolută fără o viață veșnică, toate constituie un omagiu prețios, pe care erorile îl aduc adevărului și religiile inferioare unice și adevăratei religii. Așa încât, budhismul în toate privințele e un argument și un imbold în plus ca să aderăm la creștinism cu și mai multă putere.

* Ab. de Broglie: „*Sakia-muni* moare de o boală de stomac în urma unei mese la care a mâncat o farfurie plină de porc și orez, oferită de unul dintre pioșii săi sectatori... Acest sfârșit prozaic, care nu se potrivește cu strălucita mitologie a biografiei lui Budha, trebuie să fie un fapt real; e raportat fără schimbare în toate biografiile sale. Dacă e așa, e sigur că moartea lui Budha nu trebuie comparată cu patimile lui Iisus Hristos, nici chiar cu moartea lui Socrate...”

** Mulți dintre ei cred că e suficient să-și scrie rugăciunea obișnuită: „O fericitul din lotus” (*Um mani padme hum*) pe un petec de hârtie și să o pună în vârful unei prăjini ca să o învârtăască (spună) vântul; sau să o lipească pe o roată pe care să o poată învârti cu mâna sau cu piciorul, ca și când vântul sau morișca ar putea să înlocuiască vibrațiile și suspinele inimii.

Cărți

Nicolae Cabasila: DESPRE VIAȚA ÎN HRISTOS, traducere și studiu introductiv de *Prof. Dr. Teodor Bodogae*, Sibiu 1946, Seria Teologică Nr. 33, pag. 220.

La scurt timp după apariția primului volum din *Filocalie*, datorit traducerii Părintelui D. Stăniloae, a apărut în Tipografia Arhidiecezanală din Sibiu o nouă carte *duhovnicească*, — pe bună dreptate numită „sora Filocaliei” — *Despre Viața în Hristos*, datorită învățatului teolog bizantin N. Cabasila.

În genere, toate cărțile sunt duhovnicești, pentru că toate sunt creațiile spiritului. În sens restrâns însă se numesc „cărți duhovnicești” numai puținele cărți ale omeniției, care au în vedere îndrumarea, purificarea, luminarea și desăvârșirea sufletului omenească, până la asemănarea și unirea lui cu Dumnezeu. Astfel de cărți sunt: *Urmarea lui Hristos* de T. Kempis, *Îndrumare la viața religioasă* de Fr. de Sales, *Filocalia*, *Hristoita*, *Cartea foarte folositoare de suflet*, ș. a. Între acestea se numără și traducerea datorită prof. T. Bodogae de la Academia „Andreiana” din Sibiu „*Despre Viața în Hristos*” de N. Cabasila.

Întrebarea pe care și-o pune autorul — întrebare de conștiință pentru fiecare creștin — este: Cum putem desvălui în noi chipul lui Dumnezeu, cum putem realiza în viața noastră viața duhovnicească, viața care ne duce la asemănarea cu Dumnezeu? Cum se înfăptuește în om viața cea nouă? Răspunsul este: prin harul Sf. Duh și prin colaborarea cu el, manifestată în credință dreaptă și fapte bune. „Viața în Hristos constă în unirea sufletului nostru cu Dumnezeu” (p. 26). Unirea aceasta mistică, se realizează prin Sf. Taine. Sf. Botez este nașterea în Hristos, începutul vieții celei noi; Sf. Mir este întărirea vieții duhovnicești și Sf. Împărtășanie este însăși unirea noastră cu Dumnezeu, încorporarea în Hristos.

Care este înțelesul duhovnicesc al acestor Sf. Taine, care-i puterea și lucrarea lor, care sunt simboalele și roadele lor, ce virtuți și ce fericiri aduc ele în sufletul creștinului, cum se schimbă sufletul omului prin harul Sf. Taine — în colaborare cu strădania omului — și care sunt durerile păcatului și bucuriile omului nou, — sunt răspunsurile pe care ni le oferă cuprinsul cărții.

Literatura noastră teologică s'a îmbogățit cu o carte duhovnicească dintre cele mai folositoare. Meritul acesta e al Părintelui prof. Bodogae, dublat de frumusețea traducerii, cu totul la nivelul înalt al valorii cărții.

Răspândită în cercurile cât mai largi ale

preoților și ale mirenilor, ea aduce un foarte prețios serviciu lămuririi și intensificării vieții religioase.

*

Prof. Dr. Sofron Vlad: UN PĂSTOR MODEL: SFÂNTUL APOSTOL PAVEL, Timișoara 1946 pag. 244.

Creștinismul se propagă prin apostolat și ucenicie mai mult decât prin slovă și erudiție teologică. Când o metodă se înfrățeste cu cealaltă, rezultatul este cu atât mai rodnic.

Cel mai mare misionar al Bisericii și în același timp mare cărturar, este Sf. Ap. Pavel. El este *păstorul de model* al tuturor vremurilor pentru toți păstorii Bisericii. Principiile și mijloacele pastorale de care s'a folosit el, formează îndreptarul clasic al pastorației și garanța cea mai sigură a succesului în pastorație.

Ne interesează mediul familiar și școlar în care s'a format Saul, chemarea lui la apostolat, înzestrarea lui pentru misiunea apostolică și mediul în care a lucrat Pavel, ni le descrie autorul în primele cinci capitole ale lucrării.

Ne interesează suportul dogmatic, mistic și moral al activității practice a Sf. Ap. Pavel, și izvoarele din care a sorbit Sf. Pavel elanul înnoitor de energie pentru misiunea grea de Apostol: conștiința chemării de sus, lectura Bibliei, concepția sa despre Dumnezeu, credința sa în evanghelism, moartea, învierea și Biserica lui Iisus Hristos; în unitatea genului omenească, universalitatea păcatului și necesitatea mântuirii; trăirea sa în Hristos, iubirea și munca sa de evanghelist; suferințele și bucuriile sale, viața sa străbătută de duhul rugăciunii; învățăturile, sfaturile și atitudinile sale în diferitele împrejurări din viață; stăruința și sinceritatea lui, tactul și simțul lui de răspundere față de toți păstoriții; mijloacele de care s'a folosit el în lucrarea misionară: predica, cultul, rugăciunea, cântarea, cetirea și comentarea Bibliei, celebrarea Sf. Euharistiei, sărutarea frățească, asocierea la lucru a colaboratorilor devotați, caritatea, disciplina, — toate pildele — le cetim pe larg în capitolele VI—X ale lucrării.

Ne interesează *chipul preotului paulin*: împodobit cu credință vie, convingeri adânci, cult și conștiincios, luptător însuflețit și slujitor devotat, ca să culegem din viața lui exemple, îndemnuri și elanuri, cetim ultimul capitol al cărții.

Părintele prof. S. Vlad a scris o carte de pastorală clasică, menită să fie un îndreptar pentru fiecare preot. N'avem un păstor mai de model decât pe Apostolul Pavel. (Părintele Vlad ni l-a descris cu o pasiune de admirator și în

acelaș timp cu o râvnă de ucenic dublat de priceperea unui învățat profesor de Teologie). Să-i urmăm exemplul, aceasta e porunca ceasului de față: „Luați-vă după mine după cum și eu m'am luat după Hristos” (I Cor. 11, 1). **IL. V. F.**

Informațiuni

= La fondul de editură” al Asociației Clerului „Andrei Șaguna”, Secția Arad, sau mai subscris următoarele sume:

Parohia Arad costul hârtiei, tiparului și broșurii pentru o broșură de circa 48 pagini.

Parohia Șeitin, parte societară 200.000 lei.

Parohia Șeitin, donație 100.000 lei.

Pr. Petru Nemet-Șeitin, donație 10.000 lei.

Pr. Dimitrie Roșcău-Șeitin, donație 10.000 lei.

Pr. Ioan Nădăban-Șeitin, donație 10.000 lei.

Parohia Arad-Grădiște, parte societară 50.000 lei.

Pr. Alexandru Budai Arad-Grădiște, donație 10.000 lei.

Pr. Nicolae Borza-Odvoș, donație 10.000.

Pr. Remus Oancea-Sântana, donație 5000 lei.

= Cu data de 15 Iulie a. c. a început să apară la București „Lumina Creștină”, organ al Uniunii Preoților Democrați din România. Primul număr cuprinde o „Chemare” a P. C. Părinte Dr. I. Vască, secretarul general al Ministerului Cultelor și președinte al U. P. D. R., precum și o sumedenie de articole de actualitate. Ziarul apare la 1 și 15 ale fiecărui luni, costul unui număr fiind de 500 lei.

= Comitetul central al Uniunii Preoților Democrați din România a ținut de curând o ședință sub președinția P. C. Părinte Dr. I. Vască, secretarul general al Ministerului Cultelor și președintele U. P. D. R. Cu acest prilej s'a luat în discuție proiectul de lege pentru regimul general al cultelor și s'a adus la cunoștința membrilor că, în conformitate cu noul statut al Funcționarilor Publici, salariul unui preot dela oraș va fi egal cu cel al unui profesor secundar, iar cel al unui preot dela sat va fi egal cu cel al unui învățator.

Nr. 2929/1946

Concurs

Se publică concurs cu termen de 30 zile pentru ocuparea postului de cântăreț bisericesc din parohia Cicir protopopiarul Arad.

Venite

1. Folosința 17 jug. mici pământ arabil ce constituie sesiunea cantorală (cca. 10¹/₂ jug).

2. Stolele legile.

3. Salariul dela Stat pentru care parohia nu garantează.

Indatoriri:

1. A conlucra cu preotul la toate slujbele oficioase și particulare conștiincios și punctual.

2. A instrui elevii școlii primare în răspunsurile liturgice și Apostolul, cântând cu ei regulat la Sf. Liturghie.

3. A instrui tineretul glasurile în cântări bisericești.

4. A face cor bărbătesc ori mixt.

5. A plăti din al său pe eventualul cântăreț ajutor precum și toate impozitele după beneficiul său.

6. A ajuta la colportajul în parohie.

Reflectanții vor dovedi că sunt diplomați a unei școlii de cântăreți. Cererea de concurs împreună cu actele recerute se vor înainta Ven. Consiliu Eparhial, iar candidații se vor prezenta în parohie spre a-și arăta destoinicia în cele cantorale spre a fi propus spre numire.

Arad, din ședința Consiliului Eparhial dela 23 Iulie 1946.

† ANDREI
Episcop.

Ic. Stavr. Caius Turicu
consilier referent eparhial. 2-3

Nr. 2960/1946

Comunicate

Institutul Central de Statistică, din Președinția Consiliului de Miniștri, a luat inițiativa efectuării unei statistici a Cultelor din România. Organele parohiale și protopopești sunt invitate să colaboreze — la cerere — activ cu organele statistice, comunicând informații și date exacte, complete și la termenele stabilite de aceste organe.

Arad, la 27 Iulie 1946.

† ANDREI,
Episcop.

Sava Tr. Seculin
consilier, ref. eparhial.

Nr. 2937/1946.

P. C. Preoți sunt încunoștințați că potrivit art. 3 al 7 din legea Nr. 82 din 29 Iulie 1919 pentru conservarea monumentelor istorice nici o clădire nu se poate ridica în imediata apropiere a unui monument istoric fără aprobarea Comisiunii Monumentelor Istorice.

Arad, la 19 Iulie 1946.

† ANDREI,
Episcop.

Ic. Stavr. Caius Turicu,
cons. ref. eparhial.

CETIȚI ȘI RĂSPÂNDIȚI foaia creștinului ortodox „CALEA MANTUIRII”. Ea vă deschide ochii și inima ca să înțelegeți și să urmați cuvântul adevărului creștin, legea Evangheliei, glasul Bisericii lui Hristos.